

Giovanni Verga
**Häkkilinnun
tarina**

*suomentanut
Elina Melander*

MEDITERRANEUS

Giovanni Verga

Häkkilinnun tarina

italian kielestä suomentanut

Elina Melander

Mediterraneus Kustannus - Helsinki

Italiankielinen alkuteos *Storia di una capinera*

Suomenkielinen laitos © Mediterraneus Kustannus

Suomennos © Elina Melander

Kannen suunnittelu: Retta Sofia Carola

© 2024 Mediterraneus Kustannus

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN 978-952-69637-6-1 (pehmeäkantinen)

ISBN 978-952-69637-7-8 (EPUB)

Monte Ilice, 3. syyskuuta 1854

Rakas Marianna,

lupasin kirjoittaa, ja katso nyt, miten olen lupaukseni pitänyt! Näinä kahtenakymmenenä päivänä, jotka olen ollut täällä, olen juoksennellut ulkona, yksin! Aivan yksin! Käsitätkö? Istun aamun ensi säteistä iltaan saakka ruohikolla valtavien kastanjapuiden alla ja kuuntelen iloisia lintusia, jotka hyppelivät samoin kuin minäkin ja kiittävät taivaan Isää. En ole löytänyt sopivaa hetkeä, pienintäkään, kertoakseni sinulle, että olet minulle sata kertaa rakkaampi nyt, kun olen sinusta kaukana, etkä ole vierelläni päivän kaikkina tunteina niin kuin luostarissa.

Kuinka olisinkaan onnellinen, jos olisit täällä kanssani. Keräisimme kukkia, seuraisimme perhosten lentelyä, auringon ollessa polttavimmillaan haaveilisimme puiden varjossa ja kauniina iltoina kävelisimme käsikkäin kuun kajossa kuulematta muuta kuin hyönteisten surinan. Se soi korvissani kuin kaunein musiikki, sillä se todistaa, että olen maaseudulla, ulkona raikkaassa ilmassa, vapaudessa. Surinan lisäksi kuuluu sen surullisen linnun laulu, jonka nimeä en tiedä, mutta joka saa suloiset kyyneleet kohoamaan silmiini, kun kuuntelen sitä iltaisin ikkunastani.

Voi Marianna, kuinka kaunista maaseudulla onkaan! Olisitpa täällä kanssani! Näkisitpä vuoret kuun loisteessa tai auringon noustessa, metsien suuret varjot, taivaan sinen, pikku taloja ympäröivien viinitarhojen vihreyden laaksojen kätöksessä ja kaukaisuudessa syvänsinisenä kimaltelevan meren. Näkisitpä vuorenrinteillä kiipeävät pienet kylät, vuorilla, jotka ovat korkeita, mutta näyttävät silti pikkuruisilta verrattuna meidän Mongibelloomme. Jos vain tietäisit, kuinka kaunis Etna on läheltä katsottuna! Luostarin näköalatasanteelta se näytti suurelta yksinäiseltä olennotta, jonka huippu oli aina lumen peitossa. Nyt lasken näiden pikkuvuorten huippuja, jotka ympäröivät sitä

kuin seppele, ja näen sen syvät laaksot, metsäiset rinteet ja huipun, jonka rotkoihin sataneen lumen keskelle piirtyy valtavia ruskeita uurteita.

Kaikki täällä on kaunista, ilma, valo ja taivas, puut, vuoret, laaksot ja meri! Kiitän Herraa ollessani yksin niityillä, polvistuessani metsän sammalelle tai istuessani ruohikolla. Vain muutamini sanoin, kyynelin ja katsein. Kuitenkin minusta tuntuu, että Hän on erityisen tyytyväinen, sillä kiitän Häntä koko sielullani. Ajatukseni eivät ole enää kuorin hämyisten holvien vankeja, vaan levittäytyvät metsän majesteetillisiin varjoihin ja ulottuvat taivaan äärettömyyteen. Meitä kutsutaan luostarissa valituiksi, sillä meidät on tarkoitettu Kristuksen morsiamiksi, omistamaan elämämme Jumalalle. Mutta eikö hyvä Jumala luonut tätä kauneutta kaikille ihmisille? Miksi vain Hänelle omistautuneiden olisi jätävä siitä paitsi?

Jumalani, kuinka onnellinen olenkaan! Muistatko, miten Rosalia kerran yritti vakuuttaa meille, että maailma on kauniimpi luostarin ulkopuolella? Hän ei saanut meitä uskomaan sitä! Pidimme häntä huijarina! Jollen olisi poistunut luostarin alueelta, en olisi koskaan uskonut, että Rosalia voisi olla oikeassa. Maailmamme oli niin rajallinen: pikku alttari ja surkeat kukat, jotka kuihtuivat raittiin ilman puutteessa maljakkoonsa. Näköalatasanteelta erotti pelkkiä kattoja ja kaukaisuudessa kuin taikalyhdyn läpi maaseudun, meren ja kaikki Luojan luomat kauniit asiat. Oli kuin pikku puutarhamme, jonka poikki kulkemiseen tarvittiin vain sata askelta, olisi suunniteltu niin, ettei puiden yläpuolelle kohoavia muureja voinut olla huomauttamatta. Meidän sallittiin kävellä siellä johtajattaren valvonnan alaisina tunnin päivässä, emme saaneet juosta tai leikkiä. Siinä oli koko maailmamme!

Ja lisäksi, tiedätkö... en ole varma, oliko oikein, ettemme juuri muistaneet perheitämme. Olen todella kokelaista epäonnisin, sillä olen menettänyt äitini! Nyt tunnen kuitenkin

kin rakastavani isää paljon enemmän kuin johtajatarta, toisia sisaria tai rippi-isääni. Rakastan isääni luottavaisemmin ja hellemmin, vaikka olen oikeastaan tuntenut hänet vasta kaksikymmentä päivää. Olenhan kertonut, että minut sijoitettiin luostariin äitiparkani jätettyä minut orvoksi ennen kuin olin täyttänyt seitsemän.. Minulle sanottiin, että saisin uuden perheen ja toisia äitejä, jotka rakastaisivat minua. Sainkin, mutta... rakkaus isää kohtaan on saanut minut ymmärtämään, että oman äitiparkani hellyys olisi ollut aivan toisenlaista.

Et voi kuvitella sitä tunnetta, kun isäkultani toivottaa minulle hyvää huomenta ja syleilee minua! Kuten tiedät, Marianna, kukaan luostarissa ei koskaan syleillyt meitä, sillä luostarin säännöt eivät sitä sallineet! Minusta ei kuitenkaan ole mitään pahaa siinä, että tuntee itsensä hyvin rakastetuksi.

Äitipuoleni on oivallinen nainen, sillä hän huolehtii vain Giudittasta ja Gigistä, ja antaa minun juoksennella viinitarhoissa sydämeni kyllyydestä. Hyvä Jumala, jos hän kieltäisi minua kuten omia lapsiaan, jotka eivät saa hypellä niityillä, koska voivat kaatua ja satuttaa itsensä tai palaa auringossa – miten onneton silloin olisinkaan. Luultavasti hän on minulle sallivampi ja lempeämpi, sillä tietää, etten voi nauttia tästä kaikesta kovin kauaa, vaan joudun taas palaamaan neljän seinän sisään.

Ei kuitenkaan ajatella ikäviä asioita nyt. Nyt olen iloinen ja onnellinen ja ihmettelen, miksi kaikki pelkäävät ja kiroavat koleraa. Siunattu kolera, jonka ansiosta saan olla maaseudulla! Kestäisipä se koko vuoden!

Ei sittenkään, hyi minua! Olen aivan väärässä. Anna anteeksi. Ties kuinka moni ihmispari itkee samaan aikaan, kun minä nauran ja pidän hauskaa! Hyvä Jumala, minun täytyy olla todella onneton, jos voin olla onnellinen vain, kun kaikki muut kärsivät! Älä sano, että olen ilkeä. Haluaisin vain olla kuin muutkin ihmiset ja nauttia siu-

nauksista, jotka Jumala on antanut kaikille: raikkaasta ilmasta, valosta ja vapaudesta!

Huomaatko, kuinka kirjeeni sävy muuttui aivan vaivihkaa surulliseksi? Älä välitä siitä, Marianna. Hyppää edellisen kappaleen yli ja unohda se... Vedän sen yli kunnon viivan. Noin! Nyt kuvailen sen sijaan sinulle viehättävän pikku talomme.

Marianna parka, sinä et ole koskaan ollut Monte Ilicessä! Mistä ihmeestä vanhempasi keksivät, että perheesi on hauduttava Mascaluciaan? Sehän on pelkkä kylä! Taloja vierä vieressä, katuja ja kirkkoja! Niitä olemme nähneet ihan liikaa. Teidän olisi pitänyt tulla tänne maaseudulle, vuorien keskelle, missä lähimpään naapuriin päästäkseen on juostava viinitarhojen poikki ja loikittava kiviaitojen ja ojen yli. Paikkaan, jossa ei kuulu vaununpyörien kolketta, kellojen soittoa eikä vieraiden tai yhdentekevien ihmisten ääniä. Tällaista on maaseudulla!

Me asumme kauniissa talossa erään kukkulan rinteellä, viinitarhojen keskellä ja kastanjametsän laidalla. Talo on aivan pikkuruinen, mutta hyvin ilmava ja iloinen, naurua täynnä. Kaikista ovista ja ikkunoista näkee maaseudun, vuoria, puita ja taivasta, eikä ollenkaan synkkiä, mustuneita muureja! Talon edessä on pieni aukio, jolla kasvavat kastanjapuut peittävät talon katon oksillaan ja lehdillään kuin sateenvarjo. Oksilla laulavat linnut sirkuttavat koko siunatun päivän, väsymättä koskaan.

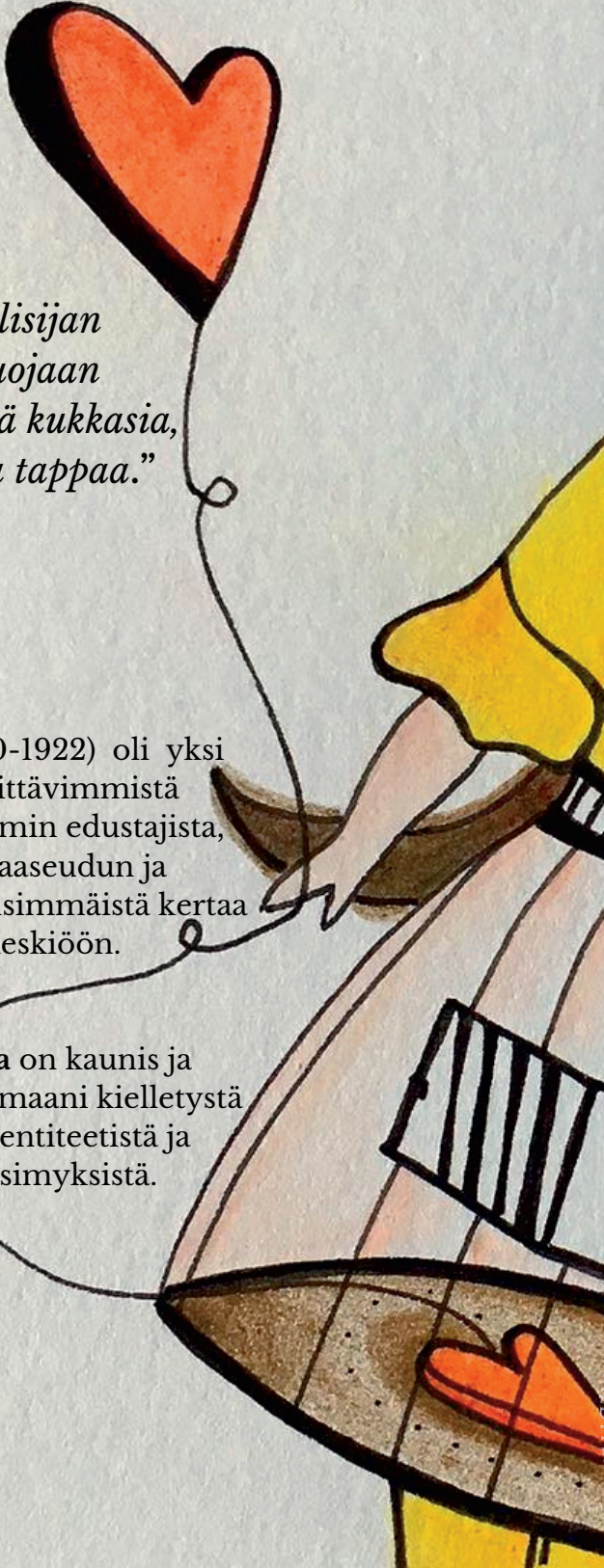
Minä nukun suloisessa pikku huoneessa, johon mahtuu hädin tuskin sänky, ja jonka isosta ikkunasta avautuu kaunis näkymä kastanjametsään. Sisareni Giudittan huone, joka on minun huoneeni vieressä, on iso ja hieno. En kuitenkaan vaihtaisi kenkälaatikkoani – kuten isä huonettani nimittää – hänen huoneeseensa mistään hinnasta. Giuditta sitä paitsi tarvitsee tilaa puvuilleen ja hatuilleen, joita hänellä on kasapäin. Minun sen sijaan ei tarvitse kuin viikata kaapuni sängyn päädyssä olevalle tuolille ja olen valmis. Iltaisin, kuunnelllessani ikkunasta puiden lehvistön

kahinaa, nähdessäni mitä erikoisimman muotoisten varjojen keskellä kuunsäteiden huojuvan oksien välissä kuin valkea aave ja erottaessani kaukaa satakielen liverryksen, mieleni täyttyy niin monilla kuvitelmillä, unelmilla ja suloisilla asioilla, että jos minua ei pelottaisi, odottaisin mieluusti aamunkoitoa ikkunan luona.

Aukion toisella laidalla on viehättävä olki- ja kaisla-kattoinen pikku maja, jossa asuu tilanhoitaja perheineen. Näkisitpä heidän kotinsa: ihan pieni, mutta niin siisti! Kaikki siellä on hyvin pidettyä ja hyvässä järjestyksessä, vauvan kehto, olkipatjat ja työpöytä! Tilanhoitajan majaan minä kyllä vaihtaisin kenkälaatikkoni. Minusta tuntuu, että tuo pikkuruudessa majassa asuva perhe rakastaa toisiaan sitäkin suuremmin ja on sitäkin onnellisempi, ja että siinä ahtaassa tilassa hellyydenosoitukset ovat läheisempiä ja täydempiä. Sydän liikuttuu ja lähes tyrmistyy jokapäiväisen näköalan laajuudesta, ja sen on väistämättä löydettävä lohtunsa mahdollisuudesta vetäytyä pieneen tilaan ja sen hellyyteen, niiden asioiden pariin, jotka ovat sille kaikkein tärkeimpiä ja saavat sen tuntemaan itsensä kokonaiseksi.

Voi Marianna, mitä ihmettä minä oikein sinulle kirjoitan! Sinä varmaan naurat minulle, ja ajattelet, että puhun aivan kummallisia! Anna anteeksi, kultaseni, sydämeni on niin pakahtumaisillaan, etten edes pysähdy miettimään, vaan haluan jakaa kanssasi joka ainoan uuden tuntemukseni!

Kun olin lähtenyt luostarista ja tulin tänne, olin ensimmäiset päivät ällistynyt, mykistynyt ja aivan kuin muissa maailmoissa. Kaikki oli niin uutta, että se hämmensi ja tuntui häiritsevältä. Kuvittele sokeana syntynyttä, joka ihmeen kautta yhtäkkiä saa näkökyvyn! Nyt olen jo tottunut kaikkiin uusiin vaikutelmiin. Sydämeni tuntuu kevyemmältä ja sieluni puhtaammalta. Pohdin asioita mielessäni, kysyn ja vastaan itselleni ja tutkiskelen omaa tuntoani. En arasti, pelokkaasti ja täynnä katumusta ja

*“Olemme tulisijan
lempeään suojaan
tottuneita nöyriä kukkasia,
jotka ulkoilma tappaa.”*

Giovanni Verga (1840-1922) oli yksi
1800-luvun merkittävimmistä
eurooppalaisen realismin edustajista,
joka toi Sisilian maaseudun ja
sen ihmisten elämän ensimmäistä kertaa
kirjallisuuden keskiöön.

Häkkilinnun tarina on kaunis ja
sydäntäsärkevä kirjeromaani kielletystä
rakkaudesta, naisidentiteetistä ja
inhimillisistä kärsimyksistä.

